

Абревіатури та скорочення в англomовних текстах зі спеціальності “Метрологія” та особливості їх перекладу

Розглядаючи дане питання, важливо зазначити, що світовий технічний прогрес, Європейська інтеграція України змушують вищі навчальні заклади в особі науково-педагогічних працівників все більше уваги приділяти професійній орієнтації, становленню і розвитку мовної культури фахівця на сучасному етапі викладання англійської мови.

Однією з найважливіших умов підвищення якості спеціалістів у вищих навчальних закладах є максимальна орієнтація всіх навчальних дисциплін, що вивчаються студентами, на майбутню професійну діяльність. Стрімкий розвиток ринкових відносин призводить до тісних і глибоких контактів вітчизняних ділових людей з іноземними партнерами. Отже, потрібні фахівці з міжмовної і міжкультурної комунікації, які б володіли професійно-орієнтованими мовними знаннями і вміннями, а також могли б ефективно працювати з діловими партнерами при укладанні контрактів, організації виставок, ярмарків, налагоджені культурних зв'язків.

Викладання іноземної мови як фаху передбачає роботу над спеціальним фаховими текстами. Саме в фахових текстах виникає проблема, пов'язана з перекладом термінів. Адекватність перекладу термінів є однією з важливих передумов якісного перекладу фахових текстів. При перекладі технічних текстів варто звертати увагу на дотримання певних вимог. Варто зазначити, що дані тексти є більш змістовними, логічними, точними та об'єктивними. Як правило, при перекладі таких текстів виключається можливість вільної інтерпретації, літературного перекладу. Саме для цього використовується спеціальна, фахова термінологія, завдяки якій можна економно викласти зміст тексту, що перекладається. Такий переклад дає можливі фахівцю зрозуміти значення предмета та вловити суть. Терміни чітко вказують на реальні об'єкти, встановлюючи точність та чіткість тлумачення. Саме це сприяє кращому та швидшому розумінню інформації, яку перекладають.

При перекладі текстів зі спеціальності “Метрологія” особливу увагу треба звертати на переклад абревіатур. Абревіатура від латинського “abbreviatio” — скорочую — складноскорочені слова, утворені з перших літер або з інших частин слів, що входять до складу назви чи поняття. Абревіатури називають також акронімами (від грецького “акспс” — найвищий, крайній) — абревіатура, що складається з початкових літер або звуків слів твірного словосполучення. Від поняття “акронім” утворено похідне поняття — акронімія. Акронімія — це утворення слова шляхом з'єднання початкових літер слів, які входять до вихідних словосполучень. Акроніми поширені в професійній, науково-технічній мові. Щодо застосування терміну “акронім” існують різні думки. За однією, акронімами називають будь-які слова, складені з перших літер чи частин слів у словосполученні, що скорочується, за іншою — тільки такі, що вимовляються як цілісні слова, а не як послідовність назв літер.

Слід зазначити, що складноскорочені слова можуть утворюватися наступним чином: шляхом складання частин кожного із твірних слів, що входять до базового словосполучення; складанням частини твірного слова і цілого твірного слова: держстандарт — державний стандарт; складанням назв початкових букв твірних слів: ТУ — Технічні умови; складанням початкових звуків твірних слів: ДЕК — державна екзаменаційна комісія; складанням початкових частин і звуків, букв, цифр тощо.

Перекладаючи тексти, пов'язані з міжнародною організацією ISO, варто звернути увагу на те, що ISO — це не абревіатура і не акронім. При створенні даної організації та виборі її назви враховувалась необхідність того, щоб її назва звучала на всіх мовах однаково і легко запам'ятовувалась. Для цього було вирішено використати грецьке слово *isos* — рівний. Ось чому на всіх мовах світу Міжнародна організація стандартизації має коротку назву ISO. Для того, щоб не плутатися з перекладом фахових текстів, що містять інформацію, пов'язану з Міжнародною організацією стандартизації, варто запам'ятати, як перекладається дана назва. Деякі фахівці перекладають ISO як Міжнародна стандартизаційна організація. Такий переклад є невірним та неточним і в майбутньому може примусити потенційного роботодавця засумніватися в ваших професійних здібностях. Наслідком такого неточного перекладу може бути, навіть, звільнення з робочого місця. Адже на сьогоднішній день вимоги до кандидатів на посади є дуже суворими.

Також потрібно звернути увагу на переклад назви такої організації, як ВІРМ, що звучить англійською мовою як International Bureau of Weights and Measures — Міжнародна організація мір і ваги. Варто зазначити, що це абревіатура. Головні букви даної абревіатури означають назву міжнародного бюро французькою мовою. Скорочена назва даного бюро є міжнародною, але розшифровується шляхом адаптації до кожної мови по-різному, хоча має одне значення.

Кожен фахівець повинен знати достатню для його сфери кількість термінів, знати, як розшифровуються ті чи інші абревіатури та акроніми. За таким же принципом перекладається назва ще однієї міжнародної організації OIML — International Organization of Legal Metrology — Міжнародна організація юридичної метрології.

При опрацюванні фахових текстів необхідно особливу увагу звертати на синтаксичні конструкції, характерні для даної спеціальності і, безперечно, на спеціальну лексику. Також важливим завданням

викладача є навчити студента орієнтуватися у словотворенні, що допоможе йому перекладати та розуміти текст, наприклад: correct measurement result — вірний результат вимірювання, incorrect measurement result — невірний результат вимірювання. Отже, викладач англійської мови повинен чітко слідкувати за тим, як студенти здійснюють переклад, проводити лексичний контроль пройденого матеріалу.

Не менш важливим моментом при вивченні іноземної мови за фахом є презентація нових термінологічних одиниць. При презентації термінів можна користуватися такими прийомами, як усний спосіб з зоровою опорою на текст. Також бажано, щоб кожний студент вів словник спеціальних термінів і конструкцій-кліше, які допоможуть йому виконати опис якоїсь події, або зробити коментар до будь-якого метрологічного тексту, а також приймати участь в бесіді з даної тематики.

Також важливо зазначити, що для збільшення обсягів роботи над перекладом текстів, закріплення лексичного матеріалу використовується такий вид самостійної роботи, як домашнє читання, що є невід'ємним компонентом у професійно зорієнтованому процесі навчання. Такий компонент суттєво доповнює аудиторні заняття. Такий метод є ефективним при підборі текстів для студентів за ступенем складності згідно рівня знань студента, та коли студент може вибрати текст, що містить ту інформацію, яка його цікавить на сьогоднішній момент найбільше.

Тексти повинні відрізнятися складністю на кожному етапі навчання, починаючи від адаптованих до оригінальної періодичної літератури з метрологічної тематики.

Професійно зорієнтована комунікативна спрямованість, зокрема, у сфері метрології, у процесі вивчення англійської мови повинна навчити студентів використовувати іноземну мову як дієвий інструмент у своїй професійній діяльності, а саме перекладати спеціалізовану англійськомовну літературу для отримання необхідної інформації щодо новітніх розробок фахівців, тобто надасть можливість отримати сукупність знань та вмінь у процесі міжкультурної комунікації, яка дозволить виконувати свої професійні обов'язки на найвищому рівні.

Підсумовуючи все вище сказане, ми можемо зробити висновки, що для того щоб вільно перекладати фахові тексти потрібно досконало знати фахову термінологію, завдяки якій можна економно викласти зміст тексту, також звертати увагу на історію походження аббревіатур та акронімів, спілкуватися з іноземними фахівцями, цікавитися новітніми міжнародними розробками в сфері метрології, а також читати та перекладати періодичні фахові видання.